

Eliot Weinberger

Zmagoslavje "resnice"

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Nekaj časa smo korakali v vojno. Zdaj korakamo v mir." Slišal sem, da je ameriška vojska kupila za poldrugo milijardo nabojev, ki naj bi jih porabili v prihodnjem letu. To pomeni 58 nabojev za vsako iraško odraslo osebo in otroka.

Leta 1992, leto po prvi zalivski vojni, sem slišal, ko je Dick Cheney, takratni zunanji minister, rekel, da so ZDA pametno ravnale, ker niso napadle Iraka in se "zapletle v težave, ko bi skušale prevzeti in voditi Irak". Slišal sem, da je rekel: "V mislih se mi pojavlja vprašanje, koliko žrtev je vreden Sadam. Odgovor se glasi: Ne tako prekleto veliko."

Februarja 2001 sem slišal, ko je Colin Powell rekel, da Sadam Husein "na področju orožja za množično uničenje ni razvil nobenih pomembnejših sredstev. Proti sosednjim državam ne more delovati z običajnimi silami."

Istega meseca sem slišal, ko je Ameriška obveščevalna agencija sporočila: "Nimamo neposrednih dokazov, da je Irak v obdobju po operaciji Puščavska lisica obnavljal načrte za orožje za množično uničenje."

Julija 2001 sem slišal, ko je Condoleezza Rice rekla: "Lahko mu omejimo dostop do orožja. Ni obnovil svojih vojaških sil."

11. septembra 2001, šest ur po napadih, sem slišal, ko je Donald Rumsfeld rekel, da je zdaj morda prava priložnost za 'napad' na Irak. Slišal sem, da je rekel: "Uporabite vse sile. Vse pospravite. Če imajo kaj pri tem ali ne."

Slišal sem, ko je Condoleezza Rice vprašala: "Kaj boste s tem pridobili?"

Slišal sem, da je 17. septembra predsednik podpisal tajni dokument, v katerem je bilo naročilo Pentagonu, naj začne načrtovati napad, in da je nekaj mesecev pozneje na skrivaj in

nezakonito preusmeril 700 milijonov dolarjev, ki jih je ameriški kongres namenil za operacije v Afganistanu, v priprave za novo bojišče.

Februarja 2002 sem slišal, da je neimenovani 'višji vojaški poveljnik' rekel: "Vojsko, obveščevalce in sredstva bomo umaknili iz Afganistana, da se bomo pripravili na vojno v Iraku."

Slišal sem, ko je predsednik rekel, da je Irak "velika nevarnost" in da "iraški režim gotovo ima in prikriva nekaj najbolj smrtonosnega orožja vseh časov".

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Preprosto povedano ima Sadam Husein zdaj gotovo orožje za množično uničenje."

Slišal sem, ko je predsednik sporočil kongresu: "Naša država je v veliki nevarnosti. Ta nevarnost se še povečuje. Režim skuša izdelati jedrsko bombo in iz jedrskih surovin bi jo lahko izdelali v enem letu."

Slišal sem, ko je rekel: "Nevarnost, ki nam grozi, se bo iz meseca v mesec in iz leta v leto samo stopnjevala. Če bomo grožnje zanemarjali, bo to pomenilo, da jih vzpodbujamo. Z vsakim dnem se lahko Irak odloči, da bo dal antraks, živčni plin ali pa nekega dne celo jedrsko orožje terorističnim zaveznikom."

Slišal sem, ko je predsednik v svojem nastopnem govoru rekel, da Irak skriva snovi, ki zadostujejo za izdelavo 25.000 litrov antraksa, 38.000 botulina in 500 ton sarina, iperita in živčnega plina.

Slišal sem, ko je predsednik rekel, da je Irak načrtoval nakup urana – pozneje opisanega kot neprečiščen uranov oksid iz Nigerije – in več tisoč aluminijevih cevi, "primernih za izdelavo jedrskega orožja".

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Vemo, da je ves trud usmeril v izdelavo jedrskega orožja, in menimo, da je dejansko podprl izdelavo jedrskega orožja."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Predstavljajte si tistih 19 ugrabiteljev z orožjem in načrti, ki bi jih tokrat podprl Sadam Husein. Samo ena steklenička, ena škatla, ena košara bi bila v državi potrebna, da bi doživeli dan groze, kakršne ni doživel še nihče."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Nekateri so trdili, da iraška grožnja z napadom z jedrskim orožjem ni verjetna. Jaz ne bi bil tako prepričan."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Amerika ne sme zanemarjati groženj, ki so naperjene proti njej. Soočamo se z resnično nevarnostjo, zato ne smemo čakati na končni dokaz – pištolo, iz katere se še kadi –, ki se lahko pojavi v obliki gobastega oblaka."

Slišal sem, ko je Condoleezza Rice rekla: "Nočemo, da bi bila ta pištola gobasti oblak."

Slišal sem, ko je ameriški veleposlanik v Evropski uniji sporočil Evropejcem: "V Evropi ste imeli Hitlerja in nihče ni kaj dosti ukrepal proti njemu. Enake vrste človek je zdaj v Bagdadu."

Slišal sem, ko je Colin Powell Združenim narodom sporočil: "V enem samem mesecu lahko izdelajo toliko suhih bioloških strupov, da bi z njimi pobili na tisoče ljudi. Sadam Husein nikoli ni pojasnil, zakaj ima toliko jedrskega orožja: 550 topniških raket z iperitom, 30.000 praznih nabojev in dovolj snovi, da bi

svojo zalogo lahko povečal na 500 ton kemičnih strupov. Predvidevamo, da ima danes Irak na zalogi od 100 do 500 ton kemičnih strupov. Količina bi po najnižji oceni zadostovala, da bi Sadam Husein pobil ljudi na območju več kot 260 kvadratnih kilometrov, kar je skoraj petkrat toliko kot območje Manhattna."

Slišal sem, ko je rekel: "Vsaka izjava, ki jo danes dajem, je podkrepljena z viri, z zanesljivimi viri. To ni ocena. Sporočamo vam dejstva in zaključke, ki so prišli iz zanesljivih obveščevalnih virov."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Irak ima vedno večjo floto zračnih plovil s posadko ali brez nje. Uporabili bi jih lahko za razprševanje biološkega orožja na širših območjih." Slišal sem, ko je rekel, da bi lahko Irak "izvedel biološki ali kemični napad že v 45 minutah po ukazu".

Slišal sem, ko je Tony Blair rekel: "Rekli so nam, naj verjamemo, da se je Sadam odločil za uničenje orožja. Menim, da je taka trditev smešna."

Slišal sem, da je predsednik rekel: "Vemo, da sta Irak in Al Kajda že celo desetletje tesno povezana. Ugotovili smo, da je Irak člane Al Kajde učil izdelovati bombe ter strupene in smrtonosne pline. Zavezništvo s teroristi bi lahko Iraku omogočilo, da bi napadel Ameriko, ne da bi za sabo pustil kakršne koli sledi."

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Imamo nesporne dokaze, da je bila Al Kajda povezana z iraško vlado. Prepričan sem o njuni povezavi."

Slišal sem, ko je Colin Powell rekel: "Iraški predstavniki zanikajo povezavo z Al Kajdo. Temu preprosto ni mogoče verjeti."

Slišal sem, ko je Condoleezza Rice rekla: "Med Al Kajdo in Sadamom Huseinom so jasne povezave, za katere obstajajo dokazi."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Ne moremo potegniti črte med Al Kajdo in Sadamom."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Predstavljajte si 11. september z orožjem za množično uničenje. Žrtev ne bi bilo tri tisoč – umrlo bi več deset tisoč nedolžnih moških, žensk in otrok."

Slišal sem, ko je Colin Powell sporočil ameriškemu senatu, da "prihaja trenutek resnice": "To ni več samo teorija ali naval jeze ZDA. Govorimo o pravem orožju. Govorimo o antraksu. Govorimo o strupu botulinu. Govorimo o načrtih za jedrsko orožje."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Nobena druga teroristična država trenutno ne predstavlja večje nevarnosti za naše ljudi."

Slišal sem, ko je predsednik vznemirjeno povedal: "Ko govorimo o času, bi vas rad vprašal, koliko časa še potrebujemo, da nam bo jasno, da se ne bo razorožil. Zavlačuje. Goljufa. Želi pridobiti čas. Z inšpektorji se igra skrivalnice. Nekaj je jasno: Ne bo se razorožil. Naši prijatelji so se v preteklosti gotovo česa naučili. To je kot ponovitev slabega filma, ki ga ne bi rad gledal."

Slišal sem, da je nekaj dni pred odobritvijo napada na Irak Pentagon v zaupnem dokumentu senatu sporočil, da bi lahko Irak s pomočjo letal brez posadke razpršil antraks in druga biološka in kemična orožja po zahodni obali Združenih držav Amerike.

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel, da ne bo predstavil konkretnih dokazov o iraškem orožju za množično uničevanje, ker bi s tem ogrozil vojaško misijo, saj bi Bagdadu izdal, kaj Združene države vedo.

*

Slišal sem, da je predstavnik Pentagona vojaški načrt imenoval 'dan A' oziroma 'šok in groza'. Tristo do štiristo dirigiranih izstrelkov na dan, dokler ne bo "v Bagdadu varno", dokler "ne bo takojšnjega učinka, podobnega jedrskemu orožju v Hirošimi, ki bo učinkovalo v minutah, ne v dnevih ali tednih". Slišal sem, ko je predstavnik rekel: "Sediš v Bagdadu in kar naenkrat si ti tisti, ki poveljuje, in trideset oddelčnih štabov tvoje vojske zleti v zrak. Tudi ti razrušiš mesto. S tem hočem reči, da uničiš njihovo elektriko in vodo. V dveh, treh, štirih ali petih dneh so telesno, čustveno in duševno izčrpani." Slišal sem, ko je rekel: "Še nikoli nismo videli ali razmišljali o tolikšem obsegu operacij."

Slišal sem, ko je general major Charles Swannsack obljubil, da bodo njegove enote "uporabile težko kovaško kladivo, da bodo strle drobcen oreh".

Slišal sem, ko je predstavnik Pentagona rekel: "To ne bo vojna v Perzijskem zalivu, kakršno so videli vaši očetje."

Slišal sem, da se bo Sadam proti ameriški zasedbi ozemlja boril tako, da bo razstreljeval jezove, mostove in naftna polja ter preprečil dovoz hrane v južni del države, tako da bodo morali Američani kar naenkrat hraniti več milijonov nedolžnih civilistov. Slišal sem, da bo Bagdad obkrožen z dvema vrstama izbrane republikanske straže v bojni opremi, z orožjem in drugimi potrebščinami, opremljeni bodo z maskami za zaščito pred kemičnim orožjem, kot so plin in bakterije, ki jih bodo uporabili proti ameriškim vojnim silam.

Slišal sem, ko je viceadmiral Lowell Jacoby sporočil kongresu, da bo Sadam "uporabil strategijo požgane zemlje, s čimer bo uničil hrano, transportne poti, energijo in drugo infrastrukturo, da bo nastala humanitarna katastrofa", krivdo pa bo zvalil na Američane.

Slišal sem, da bodo Iračani porabili izstrelke dolgega dometa – opremljene s konicami, v katerih bo kemično in biološko orožje – za napad na Izrael, da bi "bila vojna videti kot boj z ameriško-izraelsko koalicijo, s čimer bi dobili podporo arabskega sveta".

Slišal sem, da ima Sadam za svojo varnost zgrajene zelo izpopolnjene podzemne bunkerje v obliki labirintov in da bo za uničenje bunkerjev B61 Mod 11 morda potrebno uporabiti jedrske bombe.

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel, da bo vojne konec že "v nekaj tednih, ne v nekaj mesecih".

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Morda bo trajalo šest dni ali šest tednov. Dvomim, da šest mesecev."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel, da "ni dvoma", da bo ameriška vojska "toplo sprejeta": "Pojdite pogledat v Afganistan, ljudje so tam na ulicah

igrali, se veselili, spuščali zmaje in počeli vse tisto, kar so jim talibani in Al Kajda prepovedali."

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Strokovnjak za Bližnji vzhod, profesor Fouad Ajami, napoveduje, da bodo po osvoboditvi ulice v Basri in Bagdadu 'gotovo prekipemale od sreče'. Tamkajšnji skrajneži bodo morali ponovno razmisliti o strategiji svete vojne. Zmerni po vsej deželi se bodo opogumili. In to bo povečalo našo sposobnost za napredek v izraelsko-palestinskem mirovnem procesu."

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Prepričan sem, da nas bodo sprejeli kot osvoboditelje."

Slišal sem, ko je iraški zunanji minister Tarik Aziz, rekel: "Ameriški vojaki ne bodo sprejeti s cvetjem. Sprejeti bodo s krogli."

Slišal sem, ko je predsednik rekel televizijskemu pridigarju Patu Robertsonu: "O ne, nobenih žrtev ne bo."

Slišal sem, ko je predsednik rekel, da se o prihajajoči vojni ni posvetoval z očetom: "On ni tak oče, da bi se z njim posvetoval o zadevah moči. Obračam se na višjega očeta."

Slišal sem, ko je predsednik vlade Salomonovega otočja izrazil presenečenje, ko je izvedel, da je njegov narod na seznamu 'koalicije voljnih': "Sploh nisem vedel za to."

Slišal sem, da je na večer pred vdorom predsednik sporočil iraškemu ljudstvu: "Če bomo morali vojaško posredovati, bo naše posredovanje usmerjeno proti tistim, ki pri vodenju vaše države ne spoštujejo zakonov, in ne proti vam. Ko jim bo naša koalicija odvzela oblast, vam bomo pripeljali hrano in zdravila, ki jih potrebujete. Uničili bomo vladavino nasilja. Pomagali vam bomo zgraditi nov Irak blagostanja in svobode. V svobodnem Iraku ne bo več napadalnih vojn s sosedi, ne bo več tovarn strupov, drugače misleči ne bodo več usmrčeni, ne bo več mučilnic in prostorov za posilstva. Tirana kmalu ne bo več. Kmalu bo nastopil dan osvoboditve."

Slišal sem, ko je rekel iraškemu ljudstvu: "Ne bomo popustili, dokler vaša država ne bo svobodna."

*

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Po vseh merilih celo najbolj osupljivih napadov v vojaški zgodovini – nemškega v Ardenih spomladi 1940 ali Pattonovega pohoda julija 1944 – je akcija v Iraku brez primere tako po hitrosti in drznosti, kot tudi po majhnem številu žrtev."

Slišal sem, ko je polkovnik David Hackworth rekel: "Malo sem in malo tja, na sredino pot pelja!"

Slišal sem, ko je predstavnik Pentagona rekel, da je bilo 95 odstotkov iraških žrtev "moških v starosti, primerni za vojaško službo".

Slišal sem, ko je predstavnik Rdečega polmeseca oznanil: "Samo na enem odseku avtoceste je bilo več kot petdeset civilnih avtomobilov. V vsakem od njih je bilo vsaj štiri do pet oseb, ki so zgorele. V avtomobilih so sedeli od deset

do petnajst dni, preden so jih prostovoljci pokopali kar tam v bližini. Te ostanke bodo našli sorodniki, ko jih bodo prišli iskat. Vojna je huda stvar, posledice pa so še hujše."

Slišal sem, ko je direktor bolnišnice v Bagdadu rekel: "Cela bolnišnica je oddelek za nujno pomoč. Poškodbe so zelo hude – tu telo brez glave, tam nekdo z razparanim trebuhom."

Slišal sem, ko je neki ameriški vojak rekel: "V sobi imam nad posteljo obešeno fotografijo Svetovnega trgovskega centra, še eno pa imam v žepu svoje uniforme. Vsakič, ko mi je hudo za te ljudi, jo pogledam in si mislim: 'Oni so nas napadli doma, zdaj pa ste na vrsti vi.'"

Slišal sem zgodbo o Hašimu, debelušnem, 'bolestno plašnem' petnajstletniku, ki je rad ure in ure sedel ob reki s ptičjo kletko ob sebi. IV. pehotna divizija ga je ustrelila med napadom na njegovo vas. Poveljnik divizije je na vprašanja o podrobnostih fantove smrti odgovoril: "Ta oseba je bila verjetno na napačnem kraju ob napačnem času."

Slišal sem, ko je neki ameriški vojak rekel: "Otroci nas obmetavajo s kamenjem. Najraje bi se zasukal in postrelil te male hudičke, vendar vem, da jih ne smem."

Slišal sem, ko je predstavnik Pentagona rekel, da Združene države Amerike niso štele civilnih žrtev: "Naše delovanje je usmerjeno v uničenje sovražnikovih zmogljivosti, zato nikoli ne napadamo civilistov in ni razloga, zakaj bi preštevali take nenamerne žrtve." Slišal sem, ko je rekel, da bi bilo to v vsakem primeru nemogoče, saj se iraške paravojaške enote borijo v civilnih oblekah, vojska uporablja civiliste za ščit in številni civilisti so žrtve iraških "nevodenih protiletalskih raket, ki padejo nazaj na zemljo".

Slišal sem, ko je neki ameriški vojak rekel: "Najhuje je, če koga ustreliš in mu greš nato pomagat," kot to zahtevajo določila. "Drek, jaz nisem pomagal nikomur. Tem falotom že ne bi pomagal. Nekatere pustiš, da umrejo. Nekatere pa ustreliš še enkrat. Ko dosežeš svoj cilj in jih postreliš, greš naprej. Če je še kaj živega, ponovno ustreliš. Nobenih vojnih ujetnikov."

Slišal sem, ko je doktor Anmar Udaj, ki je skrbel za vojakinjo Jessico Lynch, rekel: "Slišali smo helikopterje. Bili smo presenečeni. Čemu vse to? Saj ni bilo vojske. V bolnišnici ni bilo vojakov. Bilo je kot v hollywoodskem filmu. Vpili so: 'Gremo, gremo, gremo,' imeli so pištole in svetlobne signale, slišali smo eksplozije. Priredili so predstavo, akcijski film, kot so tisti, v katerih igrata Sylvester Stalone ali Jackie Chan, kjer je veliko skakanja, vpitja in razbijanja vrat. Ves čas se vrtijo kamere."

Slišal sem, ko je vojakinja Jessica Lynch rekla: "Uporabili so me, da so simbolično prikazali tukajšnje dogajanje. Bolelo me je, da so si ljudje izmišljevali zgodbe, v katerih ni bilo kančka resnice." O tem, češ da se je pogumno borila z napadalci, utrpela strelne in vbodne rane, je povedala: "Ne bom se ponašala z nečim, česar nisem storila." O svojem dramatičnem 'reševanju' pa je povedala: "Mislim, da ni bilo čisto tako."

Slišal sem, ko je Rdeči križ poročal, da je v Bagdadu toliko žrtev, da jih v bolnišnicah ne štejejo več.

Slišal sem, ko je neki starejši moški, potem ko je bilo ubitih enajst članov njegove družine – otroci in vnuki – in je tank razstrelil njihov kombi, rekel: "Naš dom je prazen. Mi, ki smo ostali, smo kot divje živali. Zdal lahko le še tulimo."

Potem ko so izbruhnili nemiri in se je začelo plenjenje, sem slišal, ko je neki moški na bagdaski tržnici rekel: "Največji zločin Sadama Huseina je, da je v Irak pripeljal ameriško vojsko."

Potem ko so izbruhnili nemiri in se je začelo plenjenje, sem slišal, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Nered je, in svoboda je nered."

Ko so izpraznili Narodni muzej in požgali Narodno knjižnico, sem slišal, da je rekel: "Prizori, ki jih vidite na televiziji, se vedno znova ponavljajo. Vedno vidite isti prizor, kako nekdo zapušča stavbo z vazo v roki, potem se prizor ponovi dvajsetkrat in vi pomislite: 'Moj bog, so imeli toliko vaz? Je mogoče, da so imeli v tej državi toliko vaz?'"

Slišal sem, da je bilo ubitih deset tisoč iraških civilistov.

*

Slišal sem, ko je Colin Powell rekel: "Prepričan sem, da so imeli orožje za množično uničevanje. Dobili bomo tudi dokaze. Vsak čas jih bomo dobili."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Našli ga bomo. To je le še vprašanje časa."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Vemo, kje je. Na območju okoli Tikrita in Bagdada, in še malo proti vzhodu, zahodu, jugu in severu."

Slišal sem, da so ZDA gradile štirinajst 'večnih oporišč', v katere bi lahko namestili 110 tisoč vojakov. Slišal sem, da jih je brigadni general Mark Kimmitt imenoval 'načrt za ameriške operacije na Bližnjem vzhodu'. Slišal sem, da ZDA gradijo svoje največje veleposlaništvo na svetu.

Slišal sem, da je samo še vprašanje mesecev, kdaj bosta prehrambeni verigi Starbucks in McDonald's v Bagdadu odprli svoje lokale. Slišal sem, da bo hong-konška in šanghajska bančna družba postavila svoje bankomate po vsej državi.

Slišal sem za sejme pod vodstvom podjetja za svetovanje New Bridges Strategies, ki obljublja dostop na iraški trg. Slišal sem, ko je eden izmed njihovih partnerjev rekel: "Pravica za trgovanje znamke izdelkov za gospodinjstvo Procter & Gamble bi bila zlata žila. En dobro založen supermarket 7-Eleven bi potolkel trideset iraških trgovin. Wal-Mart bi lahko prevzel celotno državo."

1. maja 2003 sem slišal predsednika, oblečenega v pilotsko uniformo, ki je stal pod napisom 'Naloga opravljena', oznanjati, da je vojaških operacij konec: "Bitka v Iraku je ena od zmag v vojni proti terorizmu, ki se je začela 11. septembra 2001." Slišal sem, ko je rekel: "Osvoboditev Iraka je odločilen korak naprej v boju proti terorizmu. Znebili smo se zaveznika Al Kajde in ustavili dotok finančnih sredstev teroristom. To lahko trdim z gotovostjo: Nobena teroristična mreža ne bo dobila orožja za množično uničevanje od iraškega režima, ker tega režima ni

več. V 19 mesecih, ki so spremenili svet, so bile naše operacije osredotočene na cilj, premišljene in sorazmerne z napadom. Nismo pozabili žrtev 11. septembra: zadnjih telefonskih klicev, hladnokrvnega pomora otrok, iskanja po ruševinah. S temi napadi so teroristi in njihovi privrženci napovedali vojno Združenim državam Amerike. In vojno so tudi dobili."

1. maja 2003 sem slišal, da je bilo med boji v Iraku ubitih 140 ameriških vojakov.

Slišal sem, ko je Richard Perle rekel Američanom, naj "si oddahnejo in praznujejo zmago". Slišal sem, ko je rekel: "Napovedi tistih, ki so nasprotovali tej vojni, lahko zavržemo kot že uporabljene naboje."

Slišal sem, ko je generalporočnik Jay Garner rekel: "Morali bi se pogledati v ogledalo, biti ponosni, napeti prsi, potegniti trebuh noter in reči: 'Preklet, saj smo Američani.'"

Pozneje sem slišal, da lahko kupim 30-centimetrskega 'Pilota izbranih sil', kipec Georgea W. Busha: "Kipec v merilu 1 : 6, ki je izdelan v omejenem številu, je natančen posnetek vrhovnega poveljnika v popolni opremi, kakršno je nosil med zgodovinsko pomembnim pristankom letalonosilke. Obraz kipca je oblikovan po resnični osebi, ima do potankosti enako pilotsko uniformo, čelado s kisikovo masko, rešilni jopič, vojaške hlače, jermenje za padalo in še veliko več."

Slišal sem, da so v Pentagonu načrtovali, da bo do konca poletja število ameriških vojakov padlo na 30 tisoč.

*

Slišal sem, da je Paul Bremer, ko je prevzel položaj vodje začasnega koalicijskega poveljstva, najprej odpustil vse vodilne člane stranke Baas, med njimi 30 tisoč civilnih uradnikov, policistov, učiteljev in zdravnikov ter vseh 400 tisoč vojakov iraške vojske brez plačila ali pokojnine. Dva milijona ljudi je bilo odvisnih od teh dohodkov. Ker je v Ameriki dovoljeno nositi orožje za zasebno rabo, so vojaki orožje lahko obdržali.

Slišal sem, da je bilo samo v Bagdadu ugrabljenih in posiljenih več sto ljudi; da so bile šole, bolnišnice, trgovine in tovarne izropane; da je bilo nemogoče ponovno vzpostaviti električno omrežje, ker so pokradli vse bakrene žice iz elektrarn.

Slišal sem, ko je Paul Bremer rekel, da je "večji del države pravzaprav urejen" in da težave nastajajo "zaradi nekaj sto zagrizenih teroristov" iz Al Kajde in njenih podružnic.

Ko so se napadi na ameriško vojsko stopnjevali, sem slišal, kako so imeli generali nasprotujoča si mnenja o tem, kdo jih napada: islamski skrajneži, preostali člani stranke Baas, iraški plačanci, tuji plačanci ali navadni državljani, ki se maščujejo za izgubo svojih najdražjih. Slišal sem, kako so jih predsednik, podpredsednik, politiki in televizijski poročevalci preprosto imenovali "teroristi".

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Nekateri mislijo, da nas v trenutnih pogojih lahko napadejo. Jaz pravim: Kar naj pridejo! Dovolj smo močni, da se lahko branimo."

Slišal sem, da je bilo ubitih 25 tisoč iraških civilistov.

Slišal sem Arnolda Schwarzeneggerja, ki je imel ravno tedaj guvernersko kampanjo, ko je v Bagdadu na posebnem predvajanju filma *Terminator 3* za ameriške vojake rekel: "Tukaj je res divje, mislim revščino, vidiš, da nimajo denarja, prava finančna katastrofa in nobenega vodstva, podobno kot v Kaliforniji."

Slišal sem, da je vojska cele vasi ogradila z bodečo žico in postavila znake: "Ograja je postavljena za vašo zaščito. Ne približujte se ji in ne skušajte priti čeznjo, sicer boste ustreljeni." V eni izmed tistih vasi sem slišal, ko je neki mož po imenu Tarik rekel: "Med nami in Palestinci ne vidim nobene razlike."

Slišal sem, ko je kapetan Todd Brown rekel: "Razumeti morate, kako razmišljajo Arabci. Razumejo le silo – silo, ponos in strah, da se ne bi osramotili."

Slišal sem, da so ZDA kot darilo Američanov iraškemu ljudstvu namenile 18,4 milijard dolarjev za obnovo osnovne infrastrukture, vendar bodoča iraška vlada ne bo imela nobenega vpliva na to, za kaj bodo denar porabili. Slišal sem, da so gospodarstvo odprli tudi tujemu lastništvu in da se tega ne da spremeniti. Slišal sem, da bo iraška vojska pod poveljstvom ZDA in da se tega ne da spremeniti. Slišal pa sem tudi, da so ZDA vodenje zdravstva in bolnišnic popolnoma prepustili Iračanom in da so Američani umaknili svoje višje zdravstvene svetovalce. Slišal sem, ko je Tommy Thompson, ameriški sekretar za zdravstvo in socialne zadeve, rekel, da bi bilo z iraškimi bolnišnicami vse v redu, če bi si Iračani "umivali roke in s sten očistili svinjarijo".

Slišal sem, ko je polkovnik Nathan Sassman rekel: "Mislim, da bomo z veliko strahu in nasilja ter veliko denarja za projekte te ljudi prepričali, da smo jim prišli pomagat."

Slišal sem, ko je Richard Perle rekel: "Pričakujem, da bo prihodnje leto ob tem času na tem območju cvetela trgovina in da bomo priča visokega gospodarskega razvoja. Zelo bom presenečen, če ne bo čez eno leto v Bagdadu kak velik trg imenovan po predsedniku Bushu."

*

Slišal sem za operacijo Čudoviti um. Slišal sem za operacijo Nočna straža. Slišal sem za operacijo Mayflower. Slišal sem za operacijo Eisenhower, ki je dobila ime po Železnem kladivu, nacističnemu načrtu za uničenje sovjetskih elektrarn.

Slišal sem za pravila ameriškega letalstva, da mora vsak zračni napad, v katerem bi bilo lahko ubitih več kot 30 civilistov, osebno odobriti obrambni minister. Slišal sem, da je Donald Rumsfeld odobril vse predloge.

Slišal sem, ko je neki mornariški polkovnik rekel: "Z napalmom smo uničili mostove. Na žalost so bili tam tudi ljudje. To res ni lepa smrt." Slišal sem, da so v Pentagonu zanikali vsakršno uporabo napalma, češ da so njihove zažigalne bombe narejene iz snovi, imenovane *Mark 77*, in slišal sem, da je po mnenju strokovnjakov *Mark 77* drugo ime za napalm.

Slišal sem, ko je neki marinec opisal, kako 'preverjajo mrtve': "Učijo nas, da moramo biti prepričani, da so vsi mrtvi, preden odidemo. Dva naboja mu

poženeš v prsi in enega v glavo. Kadar pa vstopiš v prostor, v katerem so ranjenci, mogoče ne veš, ali so živi ali mrtvi. Učijo nas, da jih moramo s škornjem stopiti na oko, ker se človek tudi tedaj, ko se pretvarja, da je mrtev, zdrzne, če ga suneš v oko. Če se premakne, ga ustreliš v glavo. To storiš zato, da te ne ovira pri napredovanju po zgradbi. Nihče si ne želi, da bi kdo pritekel za njim in ga ustrelil."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Zatrli bomo grožnje teroristov, in sicer v osrčju njihove moči, ne na robu njihovega vpliva."

Ko je število žrtev med ameriški vojniki naraslo na petsto, sem slišal, da je brigadni general Kimmitt rekel: "Dvomim, da je morala vojakov odvisna od poljubnih števil, kot je število žrtev. Vedo, da za njimi stoji ves narod."

Slišal sem, ko je neki ameriški vojak, ki je stal poleg svojega džipa, rekel: "Osvobodili smo Irak. Zdaj tukajšnji prebivalci nočejo, da smo tukaj. Veste, kaj? Tudi mi nočemo biti tukaj. Zakaj smo torej še vedno tukaj? Zakaj nas ne odpeljejo domov?"

Slišal sem, ko je Colin Powell rekel: "Nismo pričakovali, da bo vojna tako dolgo tako silovita."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Naša odločnost bo na preizkušnji."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Odkrili smo biološke laboratorije, ki so prepovedani. To je kršitev resolucij Organizacije združenih narodov in doslej smo odkrili dva. S časom bomo odkrili še več orožja. Tisti, ki trdijo, da nismo odkrili prepovedanih proizvodnih naprav in prepovedanega orožja, se motijo. Odkrili smo jih."

Slišal sem, ko je Tony Blair rekel: "Ostanke 400 tisoč človeških žrtev smo našli v množičnih grobovih." Videl sem, kako so njegove besede ponovili na letaku ameriške vlade pod naslovom *Zapuščina iraškega terorizma: množični grobovi* in na spletni strani ameriške vlade, kjer je bilo zapisano, da je to "zločin proti človeštvu, ki ga presegajo le genocid v Ruandi leta 1994, Pol Potova polja smrti v Kambodži v sedemdesetih letih in nacistični holokavst med drugo svetovno vojno."

*

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Danes se kleče zahvaljujem Gospodu, ker je varoval naše čete v prekomorskih deželah, naše koalicijske čete in nedolžne Iracane, ki trpijo zaradi nekaterih ljudi, ki brezčutno pobijajo druge in bi radi omajali našo voljo."

Slišal sem, da je bil to prvi ameriški predsednik v vojnem času, ki nikoli ni šel za pogrebom kakega vojaka. Slišal sem, da so prepovedali fotografije krst, ovitih v zastave, potem ko so jih pripeljali domov. Slišal sem, da so v Pentagonu preimenovali vreče za trupa v "premestitvene cevi".

Slišal sem objokanega Georgea Busha st., ko je na letnem zborovanju Nacionalnega združenja petrokemijske in rafinerijske industrije rekel, da je bil način, kako so "izbranci in intelektualci" zavračali "širjenje temeljne človekove

svobode v tistem nemirnem območju zelo žaljiv in vreden prezira". Slišal sem, ko je rekel: "To veliko bolj boli, kot če slišiš, da kritizirajo tvojega sina."

Slišal sem, ko je predsednikova mama rekla: "Zakaj bi morali poslušati o vrečah s trupli in smrtih? Zakaj bi morala zapravljati svoj čudoviti um za kaj takega?"

Slišal sem, da je sedem odstotkov ameriških vojakov, ki so umrli Iraku, naredilo samomor; da se je deset odstotkov vojakov umaknilo v vojaške bolnišnice v Landstuhl v Nemčiji, kamor so jih poslali zaradi "duševnih in vedenjskih zdravstvenih težav"; in da bo 20 odstotkov vojakov verjetno zato trpelo zaradi stresa.

Slišal sem, ko je brigadni general Kimmitt zanikal, da so bili med žrtvami civilisti: "Naše operacije so zelo natančne. Pozornost usmerjamo na ljudi. Imamo podatke obveščevalcev o nasilju nad koalicijo in iraškim ljudstvom." Pozneje sem slišal, ko je rekel, da so na marince streljali iz množice, v kateri so bile tudi ženske in otroci, in da so marinci streljali nazaj v samoobrambi.

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel, da so boje izzvali "morilci, tolpe in teroristi". Slišal sem, ko je general Richard Myers, poveljnik skupne vrhovne komande, rekel: "To ni šiitska vstaja. Muktada Al Sadr ima zelo malo privrženecv." Slišal sem, ko je neimenovani 'predstavnik obveščevalne službe' rekel: "Med šiiti se je močno razširil odpor do ameriške okupacije, ki je zdaj že tako močan, da so gospod Sadr in njegove sile le en element tega odpora. Njegovo vojsko lahko uničimo samo tako, da uničimo Sadr City." Sadr City je najbolj gosto naseljeno predmestje Bagdada. Med suniti sem slišal, da so se nekdanjemu vodstvu stranke Baas in Sadamovim privrženecm pridružili tudi sunitiski plemenski poglavarji.

Slišal sem, da je zdaj v deželi že trideset različnih policijskih organizacij. V televizijskih poročilih so jih poročevalci vedno imenovali "protiiraške sile".

Slišal sem, da je Paul Bremer ukinil zelo priljubljen časopis Al Hawza zaradi 'netočnega poročanja'.

Ko so se šiiti zbrali v Sadr Cityju, da bi darovali kri za sunite v Faludži, sem slišal nekega moškega, ki je rekel: "Zahvaliti se moramo Paulu Bremerju. Končno mu je uspelo združiti Irak – proti njemu."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Tudi jaz ne bi bil zadovoljen, če bi me okupirali."

*

Slišal sem, ko je Tony Blair rekel: "Preden ljudje začnejo vzklikati, da orožja za množično uničenje ni, predlagam, da še malo počakajo."

Slišal sem, ko je general Myers rekel: "Če upoštevam čas, ki ga imamo na voljo, in ujetnike, ki jih zdaj zaslišujemo, sem prepričan, da bomo našli orožje za množično uničenje."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Zapiramo ujetnike in zbiramo podatke obveščevalcev. Naše odločne operacije se bodo nadaljevale, dokler ne bomo opravili s temi sovražniki demokracije."

Slišal sem, ko je vojak opisoval, kaj je "pajac v škatli": "To je bil običajni postopek, kadar so hoteli omehčati ujetnika: Za nekaj časa so jih naložili v prtljažnik in jih vozili okrog. Kapuce bi še razumel in tudi to, da jim roke zvežejo s plastičnimi trakovi – to sem si lahko predstavljal. Kaj pa prtljažnik? To se mi je zdelo malce nenavadno. Bodimo odkriti, bilo je kot savna. Avgusta je v Iraku skoraj 50 stopinj. Lahko si predstavljate, kako je bilo v prtljažniku črnega mercedesa."

Slišal sem, ko je vojak narodne garde s Floride rekel: "Imeli smo težko kovaško kladivo, s katerim smo udarili ob steno. Odmev je bil slišati kot eksplozija in to jih je na smrt prestrašilo. Če to ni pomagalo, smo nabili pištolo kalibra 9 mm in se pretvarjali, da bomo ustrelili tik ob njihovih glavah. Tako so mislili, da jih bomo ustrelili v glavo. Ko si to storil, so bili pripravljeni narediti, kar koli si hotel. Celo vojaki smo težko gledali, kako smo ravnali z njimi, še zlasti zato, ker smo se zavedali, da so številni izmed teh 'borcev' navadni pastirji."

Slišal sem, ko je marinec v Camp Whitehorsu rekel: "Tehniko 50/10 smo uporabljali, da smo zlomili zajete SVU, potem pa so pripadniki EZL od njih lažje dobili podatke." Pri tehniki 50/10 so morali ujetniki stati 50 minut v 1 uri, in sicer po 10 ur, s kapuco na glavi in na vročini. SVU so bili "sovražni vojni ujetniki". EZL so bile "ekipe za zlorabo ljudi".

Slišal sem, ko je jetniški paznik, kapetan Donald Reese, rekel: "Nič nenavadnega ni bilo, če si videl ljudi brez obleke. Rekli so mi, da je 'popolna golota' postopek zasliševanja, ki ga uporabljajo vojaški obveščevalci. Nikoli nisem kaj dosti razmišljal o tem."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Doslej nisem videl še nobenega dokaza, iz katerega bi bilo razvidno, da so bile žrtve zlorabe zlorabljene pri postopku zasliševanja ali v namene zasliševanja."

Slišal sem, ko je vojakinja Lynndie England, ki so jo v Abu Grajbu fotografirali, medtem ko je imela ujetnika na povodcu, rekla: "Nadrejeni so mi ukazali, naj stojim tam, držim povodec in gledam v fotoaparatus, medtem ko so me fotografirali za *Psihološke operacije*. Res nisem hotela biti na fotografijah. Zdelo se mi je čudnaško."

Pripornike 27, 30 in 31 so slekli do golega, jih vklenili skupaj, položili na tla tako, da so ležali eden na drugem in jih prisilili, da so se pretvarjali, da seksajo, medtem ko so jih fotografirali. Priporniku 8 so hrano vrgli v školjko in mu ukazali, naj jo poje. Priporniku 7 so ukazali, naj laja kot pes, medtem pa so ga vojaški policisti pljuvali in urinirali nanj; v zadnjik so mu porivali pendrek, medtem ko sta vojaški policistki to opazovali. Priporniku 3 je vojakinja v zadnjik potiskala metlo. Pripornika 15 so fotografirali, ko je stal na škatli s kapuco na glavi in se pretvarjal, da ima na roke in penis privezane električne žice. Pripornike 1, 16, 17, 18, 23, 24 in 26 so zmetali na kup, jih prisilili, da so se samozadovoljevali in jih pri tem fotografirali. Neznane pripornika so fotografirali pokritega z iztrebki in z banano v zadnjični odprtini. Pripornik 5 je gledal civilista 1, ki je posiljeval neznanega 15-letnega pripornika, pri tem

pa ju je fotografirala vojakinja. Pripornika 5 in 7 so slekli do golega in ju prisilili, da sta si na glavo nataknila žensko spodnje perilo. Pripornik 28 je imel pod prho za hrbtom vklenjene roke. Ko mu je vojaški policist z glave snel vrečo za pesek in mu preveril utrip, so ga razglasili za mrtvega.

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Če ste v Washingtonu, ne morete vedeti, kaj se dogaja v nočni izmeni v enem izmed številnih zaporov nekje po svetu."

*

Slišal sem, da je moral Rdeči križ zapreti svoje pisarne, ker je bilo pre-nevarno. Slišal sem, da sta morali podjetji General Electric in Siemens zapreti svoje pisarne. Slišal sem, da so se morali predstavniki organizacije *Médecins sans Frontières* umakniti in da novinarji le redko odidejo iz hotela. Slišal sem, da je večina osebja OZN odšla, potem ko so bombardirali njihov glavni štab. Slišal sem, da je življenjsko zavarovanje za nekaj podjetnikov z zahoda, ki so še ostali tam, 10 tisoč dolarjev na teden.

Slišal sem, ko je Tom Foley, direktor Sektorja za razvoj zasebnega sektorja v Iraku, rekel: "Ni tako nevarno, kot je videti na televiziji. Civilisti, ki pridejo z zahoda, niso tarče. Tako tveganje je sprejemljivo."

Slišal sem, ko je predstavnik Paula Bremerja rekel: "Osamili smo predele, kjer se srečujemo s težavami."

Slišal sem, da so se zasebne varnostne službe zbrale, ker se ne morejo več zanašati na vojaško pomoč, in oblikovale največjo zasebno vojsko na svetu, s svojimi reševalnimi moštvii in obveščevalci. Slišal sem, da je bilo v Iraku 20 tisoč plačancev, ki jih zdaj imenujejo "zasebni pogodbeniki". Dnevno je vsak zaslužil po dva tisoč dolarjev in ni bil podrejen ne iraškim in ne ameriškim vojaškim zakonom.

Slišal sem, da je bilo ubitih 50 tisoč iraških civilistov.

Slišal sem, da je na dan, ko so bili ob eksploziji avtomobila bombe ubiti trije Američani, Paul Bremer kot zadnje dejanje v vlogi vodje začasne koalicijske uprave izdal zakon, ki prepoveduje vožnjo z eno roko na krmilu in uporabo troblje tam, kjer to ni nujno potrebno.

Slišal sem, da je 70 odstotkov ljudi brezposelnih, da je v obnovo vključenih manj kot en odstotek delavcev in da so ZDA porabile samo dva odstotka od 18,4 milijard dolarjev, ki jih je Kongres namenil za obnovo Iraka. Slišal sem, da uradna revizija ni mogla ugotoviti, kam je šlo 8,8 milijard dolarjev zaslužka od iraške nafte, ki ga je začasna koalicijska uprava namenila iraškim ministrstvom.

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Naša koalicija stoji ob strani odgovornim iraškim voditeljem, medtem ko v svoji državi vzpostavljajo vedno večji vpliv."

Slišal sem, da je Ijad Alavi nekaj dni preden je postal premier obiskal neko policijsko postajo v Bagdadu, kjer je bilo ob zid postavljenih šest vklenjenih osumljenih upornikov z zavezanimi očmi. Slišal sem, da so štirje Američani in dvanajst iraških policistov opazovali, kako je Alavi potegnil pištolo in

vsakega posebej ustrelil v glavo. Slišal sem, ko je rekel, da moramo tako ravnati z uporniki.

28. junija 2004, ko je oblast prevzela začasna vlada, sem slišal, da je podpredsednik rekel: "Po več desetletjih vlade okrutnega diktatorja je Irak končno v rokah zakonitih lastnikov, iraškega ljudstva."

To je vojaško poročilo o običajnem dnevu, 22. juliju 2004, dnevu, o katerem časopisi niso poročali: "V dveh različnih predelih Bagdada je razneslo dve pohodni granati poleg kombija in mercedesa, pri čemer so bili ubiti štirje civilisti. Strelec je iz toyote streljal na policijsko kontrolo in zbežal. Policija je ranila tri strelce na policijski kontroli in aretirala štiri moške zaradi suma, da naklepajo umor. V Bagdadu je razneslo še sedem pohodnih granat in strelci so dvakrat napadli ameriške čete. Policija je demontirala avtomobil bombo v Mosulu, napadalci so v Tal Afarju s strelnim orožjem napadli koalicijskega voznika tovornjaka za prevoz gramoza. Na cestah so bili trije bombni napadi, raketni napad na ameriške čete v Mosulu in še en napad s strelnim orožjem na ameriške sile v bližini Tel Afarja. Pri Tadžiju se je civilno vozilo zaletelo v ameriško vojaško vozilo, pri čemer je bilo šest civilistov ubitih in sedem ranjenih. Pri Bajdžiju je ameriško vozilo zapeljalo na mino. Napadalci so s strelnim orožjem ubili zobozdravnika v bolnišnici Ad Dvar. Na cesti je razneslo sedemnajst granat, ki so bile namenjene ameriškim silam v Tadžiju, Bakubi, Bakui, Džaluli, Tikritu, Palivodi, Baladu, Samari in Dulujehu, v Tikritu in Baldu pa so ameriške vojake napadli tudi s strelnim orožjem. V Tigrisu so našli obglavljeno truplo, oblečeno v oranžen kombinezon, za katerega menijo, da je morda bolgarski talec Ivaljo Kepov. Napadeno je bilo letalsko oporišče Kirkuk. Pet pohodnih granat je bilo nastavljenih ameriškim silam v Rutbahu, Kalsu in Ramadi. Strelci so napadli Američane v Faludži in Ramadi. V Nadžafu so ugrabili policijskega načelnika. V Hašvahu so s strelnim orožjem napadli dva civilista podjetnika. V bližini Kerbale in Hilaha je razneslo pohodno granato. Pri Al Kurni so člane mednarodnih sil napadli s strelnim orožjem."

*

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Sovražnika lahko opogumite tako, da mu pošljete nejasno sporočilo. Iraškemu ljudstvu lahko vzamete pogum tako, da mu pošljete nejasno sporočilo. Zato bom še naprej vodil jasno in odločno."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Zato, ker je svet ravnal pogumno in z moralno odkritostjo, lahko danes iraški atleti nastopajo na olimpijskih igrah." Irak je poslal svoja moštva tudi na prejšnje olimpijske igre. In ko je predsednik v propagandnem oglasu z iraško in afganistansko zastavo nastopil z besedami: "Na teh olimpijskih igrah bosta nastopila še dva svobodna naroda – in dva teroristična režima manj," sem slišal, ko je iraški trener rekel: "Iraško moštvo ne želi, da bi ga gospod Bush uporabil v predsedniški kampanji. Naj si najde drugo propagandno metodo." Slišal sem, ko je njihov najboljši srednji napadalec rekel, da bi se v Faludži boril na strani upornikov, če ne bi ravno igral

nogometa: "Bush je zagrešil veliko zločinov. Kako se bo lahko srečal z Bogom, če je poklal toliko moških in žensk?"

Slišal sem neimenovanega "višjega britanskega vojaškega častnika", ko se je spomnil na naciste ob tem, ko je opisoval, kaj je videl: "Po mojem mnenju in po mnenju britanskega poveljstva Američani pretiravajo z nasiljem. Prehudo reagirajo na grožnje, s katerimi se soočajo. Na iraško ljudstvo gledajo drugače kot mi. Nanje gledajo kot na *Untermenschen*. Ne skrbi jih zaradi iraških žrtev. Po njihovem mnenju je Irak država razbojnikov, ki jih je treba pobiti. Ameriški vojaki najprej streljajo, potem pa sprašujejo."

Slišal sem Makija Al Nazala, ki je vodil bolnišnico v Faludži, ko je v brezhibni angleščini povedal: "47 let sem bil norec. Verjel sem v evropsko in ameriško civilizacijo."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Nikoli nismo mislili, da se bomo preprosto spotaknili ob orožje za množično uničenje."

Slišal sem, ko je Condoleezza Rice rekla: "Nikoli nismo pričakovali, da bomo odprli garaže in ga našli."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Morda so imeli dovolj časa, da so ga uničili. Ne poznam odgovora."

Slišal sem, ko je Richard Perle rekel: "Ne vemo, kje naj ga iščemo. Nikoli nismo vedeli, kje naj ga iščemo. Upamo, da bo tole trajalo manj kot dvesto let."

*

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Kadar gre za zmago v tej vojni, vem, kaj počnem."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Jaz sem vojni predsednik."

Slišal sem, da je bilo v boju ubitih tisoč Američanov, sedem tisoč pa je bilo ranjenih. Slišal sem, da je na dan povprečno 87 napadov na ameriške čete.

Slišal sem, ko je Condoleezza Rice rekla: "Ni šlo vse tako, kot bi si želeli."

Slišal sem, ko je Colin Powell rekel: "Ušteli smo se pri predvidevanju, kako težko bo."

Slišal sem, ko je neimenovani "višji ameriški diplomat v Bagdadu" rekel: "Opravka imamo s prebivalci, ki kolebajo med golo strpnostjo in odkrito sovražnostjo. Neumno je misliti, da se bo demokracija tukaj obnesla. Mislili smo, da bo po tem, ko bodo neodvisni, mir, vendar se je odprl pekel."

Slišal sem, ko je major Thomas Neemeyer rekel: "Upornost jim lahko izbijemo iz glave le tako, da vse pobijemo."

Slišal sem, ko je poročevalec CNN v bližini Alijeve grobnice v Nadžafu rekel: "Vse kaže, da je popolnoma uničeno vse, kar je zunaj mošeje."

Slišal sem, ko je Kudeir Salman, ki je v Nadžafu prodajal led z vozička na oslovsko vprego, rekel, da se je vdal, potem ko so mu ostrostrelci mornarice ustrelili prijatelja, ki je prav tako prodajal led: "Našel sem ga danes zjutraj. Ostrostrelec je ustrelil tudi njegovega osla. Celotni vozniki reševalnih vozil se bojijo pobrati truplo."

Slišal sem, ko je podpredsednik rekel: "Takega sovražnika ne moremo prestrašiti, umiriti, se z njim pobotati ali se z njim pogajati. Lahko ga le uničimo. In prav to zdaj počnemo."

Slišal sem, ko je neki "višji ameriški poveljnik" rekel: "Odložiti se moramo, kdaj bomo izrezali raka iz Faludže."

Slišal sem, ko je general major John Batiste pred Samaro rekel: "Bitka bo nagla in sovražnik bo hitro umrl. Prebivalcem Samare sporočam: 'To bomo rešili po mirni poti ali pa kako drugače.'"

Slišal sem, ko je brigadni general Kimmitt rekel: "Naše potrpljenje ni večno."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Topla razbojnikov in morilcev ne bo nikoli nagnala Amerike iz Iraka."

Slišal sem za poroko, kjer so mladoporočenca in sate napadla ameriška letala, pri čemer je bilo ubitih 45 ljudi in fotograf, ki je snemal slavlje, dokler tudi njega niso ubili. Čeprav so posnetek predvajali po televiziji, sem slišal, ko je brigadni general Kimmitt rekel: "Nobenih dokazov ni, da je bila poroka. Morda so res kaj praznovali. Tudi pokvarjeni ljudje praznujejo."

Slišal sem, ko je neki Iračan rekel: "Prisežem, da sem videl psa, ki je jedel žensko truplo."

Slišal sem, ko je neki Iračan rekel: "Ubitih je bilo vsaj sedemsto ljudi. Med njimi je bilo veliko otrok in žensk. Smrad po razpadajočih truplih je v nekaterih predelih mesta neznosen."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Smrt pri človeku navadno vzbudi moreč pogled na vojno."

*

Ob obisku Ijada Alavija v ZDA sem slišal, ko je predsednik rekel: "Američani morajo slišati resnico, in resnica je tu pri nas v obliki premierja."

Ko so ga vprašali, kaj meni o medetnični nestrpnosti, sem slišal, ko je Ijad Alavi rekel: "Med šiiti, suniti, Kurdi, Arabci in Turkmeni ni težav. V Iraku navadno nimamo težav zaradi različne etnične ali verske pripadnosti."

Slišal sem, ko je rekel: "Ničesar ni, nobenih težav, razen v majhnem predelu Faludže."

Slišal sem, ko je polkovnik Jerry Durrant po sestanku s plemenskimi šejki iz Ramadija rekel: "Številni med njimi so študirali zgodovino in povedali so mi, da je vlada v Bagdadu taka kot vichyjska vlada v Franciji med drugo svetovno vojno."

Slišal sem, ko je neki novinar rekel: "Ne morem iz hiše. Zapustim jo le tedaj, kadar imam zares dober razlog in vnaprej dogovorjen intervju. Izogibam se obiskov na domu in nikoli ne hodim po ulicah. Ne morem več v trgovino, ne morem jesti v restavraciji, ne morem nagovoriti neznanca, ne morem iskati zgodb, ne morem se peljati z ničemer razen z oklopnim avtomobilom, ne morem obiskati prizorišč vročih dogodkov, ne smem obtičati v prometu, na prostem ne smem govoriti angleško, ne morem iti na izlet z avtomobilom, ne

smem povedati, da sem Američan, ne smem se muditi pri kontrolah, ne smem poizvedovati, kaj ljudje govorijo, delajo, čutijo."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "To je težaven del sveta. Lani je bilo v številnih večjih mestih v ZDA ubitih dvesto, tristo ali štiristo ljudi. Kakšna je razlika? Vsakega umora, ki se je zgodil v posameznem mestu v Združenih državah, zvečer ne vidimo po televiziji."

Slišal sem, da je bilo ubitih 80 tisoč iraških civilistov. Slišal sem, da so za vojno porabili že 225 milijard dolarjev in da številka vsak mesec naraste za 40 milijard dolarjev. Slišal sem, da je zdaj vsak dan povprečno 130 napadov na ameriške sile.

Slišal sem, ko je kapetan John Mountford rekel: "Sprašujem se le, kaj bi se zgodilo, če bi tesneje sodelovali s tamkajšnjim prebivalstvom."

Slišal sem, da so samo v zadnjem letu Združene države v Iraku izstrelile 127 ton streliva iz osiromašenega urana (OU), pri čemer nastane radioaktivno sevanje, ki ga lahko primerjamo s približno deset tisoč bombami, kakršna je bila tista, ki je padla na Nagasaki. Slišal sem, da je razširjena raba OU v prvi zalivski vojni menda glavni vzrok za zdravstvene težave 580.400 vojnih veteranov, med katerimi jih je bilo 467 ranjenih med vojno. Deset let pozneje jih je umrlo že enajst tisoč, 325 tisoč pa je invalidov. OU, ki se je nalagal v moškem semenu, je povzročil veliko število tumorjev pri njihovih ženah in dekletih, zaradi česar jim morali pogosto odstraniti maternico. 67 odstotkom vojakov, ki so imeli pred vojno zdrave otroke, so se po vojni rodili otroci s hujšimi okvarami, na primer brez nog, brez rok, drugih organov ali oči.

Slišal sem, da je iz Al Kake, ene najbolj občutljivih iraških vojaških baz, ki ni bila varovana odkar se je začela invazija, izginilo 380 ton eksploziva HMX (eksploziv z visokim tališčem) in heksogena (visoko brizantnega razstreliva). Slišal sem, da bi 40 dekagramov tega eksploziva zadostovalo za razstrelitev reaktivnega letala Boeing 747, in da bi enaka količina zadostovala za izdelavo milijona pohodnih granat, zaradi katerih je umrla polovica ameriških žrtev v Iraku.

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld na vprašanje, zakaj so čete v vojni veliko dlje, kot bi bila njihova običajna dolžnost, odgovoril: "Dajte, no. Ljudje so nadomestljivi. Lahko jih imate tukaj ali pa tam."

*

Slišal sem, ko je polkovnik Gary Brandl rekel: "Sovražnik ima obraz. Ime mu je Satan. V Faludži je in mi ga bomo uničili."

Slišal sem, ko je neki poveljnik marincev rekel svojim vojakom: "Odgovorni boste za tisto, kar boste opazili ob določenem dejanju, in ne za tisto, kar boste ugotovili, ko bo dejanje že mimo. Če boste nekoga po vašem mnenju ustrelili v samoobrambi ali zato, da bi zaščitili svoje vojake, boste ravnali prav. Ni pomembno, če bomo pozneje ugotovili, da ste postrelili družino neoboroženih civilistov."

Slišal sem, ko je podpolkovnik Mark Smith rekel: "Šli bomo tja, kjer so barabe doma in jih pobili na domačem naslovu."

Slišal sem, da je 15 tisoč ameriških vojakov vdrlo v Faludžo, medtem ko so letala metala 200-kilogramske bombe na "uporniške cilje". Slišal sem, da so uničili bolnišnico za nujno pomoč Nazal v središču mesta in ubili 20 zdravnikov. Slišal sem, da so zasedli splošno bolnišnico v Faludži, ki jo je vojska poimenovala "središče propagande", iz katerega so poročali o civilnih žrtvah. Slišal sem, da so zaplenili vse mobilne telefone ter zdravnikom in reševalcem prepovedali hoditi ven in pomagati ranjencem. Slišal sem, da so bombardirali elektrarno, da bi mesto ostalo brez elektrike, in da so zaprli vodo. Slišal sem, da je bil na vsaki hiši in trgovini na vratih narisana velik rdeč križ, kar je pomenilo, da so hišo že preiskali.

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Nedolžnim civilistom v tistem mestu nudimo vso potrebno pomoč, da se bodo znali izogibati težavam. Med civilisti ne bo veliko žrtev, vsekakor ne po zaslugi ameriških sil."

Slišal sem, da v mestu, kjer je 150 mošej, ne kličejo več k bogoslužju.

Slišal sem, ko je Muhamed Aboud opisoval, kako je njegov devetletni sin pred njegovimi očmi izkrvavel, ker ni mogel iz hiše, da bi ga peljal v bolnišnico. Ker ni mogel iz hiše na pokopališče, je sina pokopal na vrtu.

Slišal sem, ko je zdravnik Sami Al Džumaili rekel: "V Faludži ni nobenega kirurga. Trinajstletni otrok mi je pravkar umrl v naročju."

Slišal sem, ko je neki ameriški vojak rekel: "S tem, ko bomo iz mesta odstranili upornike, bomo osvojili srce in dušo Faludže. To počnemo tako, da nadzorujemo ulice in pobijamo sovražnike."

Slišal sem, ko je neki ameriški vojak, topničar na bradleyju, rekel: "V bistvu sem iskal čiste stene, saj veste, take brez lukenj. In potem smo jih luknjali."

Slišal sem, ko je Faran Salih rekel: "Moji otroci so na smrt prestrašeni. Strah jih je zvoka, vendar jih nimam kam odpeljati."

Slišal sem, da so ameriške čete dovolile, da ženske in otroci zapustijo mesto, vsi moški stari med 15 in 60 let, primerni za vojaško službo, pa so morali ostati v mestu. Slišal sem, da so prepovedali dostavo hrane in zdravil v mesto.

Slišal sem, ko so z Rdečega križa sporočili, da je bilo ubitih vsaj osemsto civilistov. Slišal sem, ko je Ijad Alavi sporočil, da v Faludži ni bilo žrtev med civilisti.

Slišal sem, ko je moški po imenu Abu Sabah povedal: "Uporabljali so nenavadne bombe, ki so spuščale dim v obliki gobastega oblaka. Potem začnejo iz zraka padati majhni delčki, ki za sabo puščajo stebre dima." Slišal sem, da so delčki teh bomb eksplodirali v velike ognjene krogle, ki so ti ožgale kožo, tudi če so te polili z vodo.

Slišal sem, kako je Kasem Muhamed Ahmed rekel: "Gledal sem jih, kako so na ulicah s tanki vozili po ranjencih."

Slišal sem, ko je moški po imenu Kalil rekel: "Na ulicah so postrelili ženske in starce. Potem so ustrelili vsakogar, ki je hotel odnesti njihova trupla."

Slišal sem, ko je gospodinja Nihida Kadim pripovedovala, kaj se je zgodilo, ko se je končno smela vrniti domov. V dnevni sobi je bilo na ogledalu z rdečilom napisano: **JEBI IRAK IN VSE IRAČANE.**

Slišal sem, ko je general John Sattler rekel, da je uničenje Faludže "upornikom zlomilo hrbtenico".

Slišal sem, da je bilo tri četrtine Faludže porušene med bombardiranjem. Slišal sem, ko je neki ameriški vojak rekel: "Ni preveč dobro, da smo vse uničili, ampak zdaj bodo imeli vsaj priložnost za nov začetek."

Slišal sem, da bo le pet cest v Faludži še odprtih. Vse druge bodo zaprli s "peščenimi nasipi", kupi prsti. Na vstopnih točkah bodo vsakogar fotografirali, mu vzeli prstne odtise in skenirali roženico, šele potem bodo dobili osebne izkaznice. Vsi državljani bodo morali vseskozi na vidnem mestu nositi osebne izkaznice. V mestu ne bo dovoljeno uporabljati zasebnih avtomobilov. Vse moške bodo razporedili v "delovne brigade", da bodo obnavljali mesto. Dobili bodo plačilo, vendar bo udeležba obvezna.

Slišal sem, ko je lastnik trgovine Muhamed Kubaisi rekel: "Še vedno iščem tisto, čemur oni pravijo demokracija."

Slišal sem, ko je neki vojak rekel, da je s svojim duhovnikom govoril o pobijanju Iračanov in da mu je duhovnik rekel, da je prav, če jih pobija za svojo vlado, dokler pri tem ne uživa. Ko je ubil najmanj štiri, je vojak povedal, da je začel dvomiti: "Kje, hudiča, je Jezus rekel, da je prav, če pobijaš ljudi za svojo vlado?"

*

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Mislim, da nihče iz vlade, ki ga poznam, nikoli ni trdil, da ima Irak jedrsko orožje."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Koalicija v Iraku ni ukrepala zato, ker smo odkrili dramatične nove dokaze o naporih Iračanov, da bi izdelali orožje za množično uničevanje. Ukrepali smo zato, ker smo videli dokaze v dramatični novi luči skozi prizmo naše izkušnje 11. septembra."

Slišal sem, ko je neki poročevalec rekel Donaldu Rumsfeldu: "Pred vojno v Iraku ste zelo jasno razložili primer in zatrdili, da nas bodo sprejeli z odprtimi rokami." Slišal sem, kako ga je Donald Rumsfeld prekinil: "Tega nikoli nisem trdil. Nikoli. Morda ste si to dobro zapomnili, vendar mislite nekoga drugega. Nikjer ne boste našli dokaza, da sem izrekel kar koli od tistega, kar pravite, da sem izrekel."

Videl sem, ko je Ahmed Čalabi, ki je priskrbel večino podatkov o orožju za množično uničenje, skomignil z rameni in rekel: "Mi smo junaki, ki smo se zmotili ... To, kar je bilo povedano prej, ni več pomembno."

Slišal sem, kako je Paul Wolfowitz rekel: "Kot povod za napad na Irak smo se iz birokratskih razlogov osredotočili na en razlog, orožje za množično uničenje, ker je bil to edini razlog, o katerem smo vsi soglašali."

Slišal sem, ko je Condoleezza Rice vztrajno trdila: "Ni res, da kdo verjame, da Sadam Husein ni imel orožja za množično uničenje."

Slišal sem, da je osiromašeni uran iz Nigerije potegavščina, ki so jo na dan spravili britanski obveščevalci, češ da aluminijastih cevi ni mogoče uporabiti za izdelavo jedrskega orožja, da so v potujočih bioloških laboratorijih proizvajali vodik za vremenske balone, da je bila flota daljinsko vodenih letal brez posadke en sam malo večji polomljen model letala, da Sadam ni imel izpopolnjenih podzemnih bunkerjev, da je bil glavni vir, "preverjeni podatki" za dokaze, ki jih je Colin Powell predstavil Organizaciji združenih narodov, esej, ki ga je pred desetimi leti napisal neki študent. Slišal sem, da so od 400 tisoč trupel, ki so bila pokopana v množičnih grobovih, našli le 5 tisoč trupel.

Slišal sem, ko je generalporočnik James Conway rekel: "Že takrat me je presenetilo in zame še vedno ostaja uganka, zakaj nismo našli orožja za množično uničenje. Gotovo ne zato, ker se nismo dovolj trudili."

Slišal sem, ko je neki poročevalec vprašal Donalda Rumsfelda: "Zakaj so neposredno ogrožali našo državo, če niso imeli orožja za množično uničenje?" Slišal sem, kako je Rumsfeld odgovoril: "Samo vi in še nekaj kritikov uporablja izraz 'neposredna grožnja'. Zdaj je postala že skoraj folklor, da se je to zgodilo. Če imate kakšne navedke, mi jih pokažite." In slišal sem, ko je poročevalec bral: "Nobena druga teroristična država trenutno ne predstavlja večje ali bolj neposredne nevarnosti za naše ljudstvo." Rumsfeld je odgovoril: "To je – po mojem mnenju – o teh razmerah – je on – mi – verjamemo, najbolj točne podatke obveščevalcev, ki smo jih imeli in ki so jih imele druge države, in da – da smo bili prepričani in še vedno ne vemo – bomo izvedeli."

Slišal sem, ko je tolmač Sadun Al Zubajdi, ki je živel v predsedniški palači, rekel: "Sadam Husein je bil že vsaj tri leta sit vsakodnevnega vodenja svojega režima. Tega ni več prenesel: sestanki, komisije, uradni dopisi, telefonski pogovori. Zato se je umaknil ... Sam, osamljen, daleč od vsega. Raje se je zaprl v svojo pisarno in pisal romane."

*

Slišal sem, ko je predsednik rekel, da je Irak "katastrofalen uspeh".

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Po koncu glavnih vojaških operacij niso zmagali niti v eni bitki."

Slišal sem, da je bilo popolnoma uničenih na stotine šol, na tisoče jih je bilo izropanih, in da je večina prebivalcev menila, da je prenevarno pošiljati otroke v šolo. Slišal sem, da niso imeli bančne mreže. Slišal sem, da so imeli v mestih elektriko le 10 ur na dan in da je imelo le 60 odstotkov prebivalcev dostop do pitne vode. Slišal sem, da je v državi zdaj veliko več podhranjenih otrok kot v Ugandi ali na Haitiju. Slišal sem, da noben izmed 270 tisoč otrok, ki so se rodili po izbruhu vojne, ni bil cepljen.

Slišal sem, da se je za prihodnje volitve registriralo 5 odstotkov prebivalcev od tistih, ki imajo volilno pravico.

Slišal sem, ko je general John Abizaid rekel: "Dvomim, da bodo volitve v Iraku idealne. Če se prav spomnim, tudi naše volitve pred štirimi leti niso bile idealne."

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Recimo, da poskušate izpeljati volitve in jih lahko izpeljete v treh četrtinah ali štirih petinah države. V nekaterih predelih to ni mogoče, ker je tam preveč nasilja. Pa naj bo tako. V življenju ni nič popolno."

Slišal sem, ko je neki iraški inženir rekel: "Kar pojdite na volitve, da vas bodo razstrelili na kosce ali pa vas bodo zasledovali uporniki in vas ubili zaradi sodelovanja z Američani. Čemu? Da bi se šli demokracijo? Se hecate?"

Slišal sem, ko je general Muhamed Abdulah Šahvani, vodja iraške obveščevalne službe, rekel, da je zdaj v uporniškem gibanju 200 tisoč aktivnih borcev.

Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Mislim, da ni naša naloga, da bi obnavljali državo. Iračani bodo morali državo obnavljati dalj časa." Slišal sem, ko je rekel, da v vsakem primeru "državna infrastruktura med vojno sploh ni bila kaj dosti poškodovana".

Slišal sem, ko je ameriški veleposlanik John Negroponte zahteval, naj 3,37 milijard dolarjev, namenjenih za vodo, kanalizacijo in napeljavo elektrike, raje porabijo za varnost in proizvodnjo nafte.

Slišal sem, da so poročevalcem s televizijske postaje Al Džezira za nedoločen čas prepovedali poročati. Slišal sem, ko je Donald Rumsfeld rekel: "Tisto, kar počne Al Džezira, je zlonamerno, netočno in neopravičljivo."

Slišal sem, da je Španija zapustila "koalicijo voljnih". Madžarska je odšla, Dominikanska republika je odšla, Nikaragva je odšla, Honduras je odšel. Slišal sem, da so predčasno odšli tudi Filipini, potem ko je bil neki filipinski voznik tovornjaka ugrabljen in ubit. Norveška je odšla. Poljska in Nizozemska sta objavili, da odhajata. Tajska je sporočila, da odhaja. Bolgarija je zmanjšala število vojakov, ki jih je bilo prej nekaj sto. Moldavija je zmanjšala število vojakov z 42 na 12.

Slišal sem, ko je predsednik nekoč rekel: "Čez dve leti bodo morda z nami le še Britanci. Morda bomo nekega dne ostali sami. Meni je prav. Mi smo Amerika."

Slišal sem, ko je neki poročevalec vprašal generalporočnika Jaya Garnerja, koliko časa bodo čete ostale v Iraku, in on je odgovoril: "Upam, da bodo še dolgo tam."

Slišal sem, ko je general Tommy Franks rekel: "Razmišljati moramo o številkah. Mislim, da bo naša vojska v Iraku navzoča tri, pet ali morda deset let."

Slišal sem, da v Pentagonu zdaj raziskujejo tako imenovani salvadorski model, ki je oblikovan po vzoru vodov smrti v Salvadorju v osemdesetih letih, ko je bil John Negroponte veleposlanik v Hondurasu in ko je Elliott Abrams, ki je zdaj svetovalec Bele hiše za Bližnji vzhod, pokol v Mozotu imenoval "navadna komunistična propaganda". Po tem načrtu bodo ZDA svetovale, izurile in podprle paravojaške organizacije za umore in ugrabitve, tudi za skrivne napade onkraj sirske meje. V razpravi sem slišal, kako je podpredsednik rekel: "Pred dvajsetimi leti smo imeli podoben primer v Salvadorju. Imeli smo gverilske upornike, ki so imeli oblast nad skoraj tretjino države ... In danes je v Salvadorju veliko bolje."

Slišal sem, da je bilo ubitih 100 tisoč iraških civilistov. Slišal sem, da je zdaj vsak dan povprečno 150 napadov na ameriške čete. Slišal sem, da je v Bagdadu vsak mesec 700 ljudi ubitih zaradi zločinskih dejavnosti, ki "niso povezane z vojno". Slišal sem, da je bilo ubitih že 1.400 ameriških vojakov in da je pravo število žrtev približno 25 tisoč.

Slišal sem, da je imel Donald Rumsfeld stroj, ki mu je podpisoval sožalna pisma za družine vojakov, padlih v vojni. Ker je to povzročilo manjši škandal, sem slišal, kako je rekel: "Odredil sem, da bom v prihodnje vsako pismo podpisal sam."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Verodostojnost te države temelji na močni želji, da bi v svetu zavladal mir, in svet je zdaj res bolj miren."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Rad bi bil predsednik v miru. Prihodnja štiri leta bodo mirna leta."

Slišal sem, ko je državni tožilec John Ashcroft na dan svojega odstopa rekel: "Cilj, da Američanom zagotovimo varnost pred zločini in terorizmom, je bil dosežen."

Slišal sem, ko je predsednik rekel: "Nekaj časa smo korakali v vojno. Zdaj korakamo v mir."

Slišal sem, da je ameriška vojska kupila za poldrugo milijardo nabojev, ki naj bi jih porabili v prihodnjem letu. To pomeni 58 nabojev za vsako iraško odraslo osebo in otroka.

Slišal sem, da je Sadam Husein v samici preživel čas tako, da je pisal pesmi, bral koran, jedel piškote in kolačke in urejal grmičke. Slišal sem, da je okrog majhnega slivovega drevesa naredil obroč iz belih kamnov.

Prevedla Nina Zabukovec